

Gabrijela Simetinger

MEDICINSKI DISKURZ O IMPERATIVU NARAVNEGA ZNOTRAJ KONTRACEPCIJE NA PRIMERU PREKINJENEGA SPOLNEGA ODNOSA

Namen raziskave je ovrednotiti poglede in stališča ginekologinj in ginekologov o imperativu naravnega znotraj kontracepcije na primeru prekinjenega spolnega odnosa. Kvalitativna raziskava vključuje 27 polstrukturiranih poglobljenih intervjujev z ginekologinjami in ginekologi s celotnega geografskega območja Slovenije o prekinjenem spolnem odnosu kot kontracepcijski metodi. Intervjuji so bili izvedeni med 31. decembrom 2010 in 25. majem 2011. Številne ginekologinje in ginekologi verjamejo v imperativ naravnega in nekatere ginekologinje zaupajo naravnim metodam kontracepcije, med katere večina ginekologinj in ginekologov prišteva tudi prekinjen spolni odnos. Velik del ginekologinj na podlagi osebnih stališč in prepričanij kljub drugačni medicinski doktrini prekinjen spolni odnos še vedno svetuje. Pri svetovanju in predpisovanju kontracepcije so osebna stališča ginekologinj in ginekologov pomembnejša od strokovnih medicinskih priporočil. Pokazalo se je, da so ginekologinje prenašalke tradicionalne seksualne kulture s propagiranjem tradicionalnih metod kontracepcije.

Ključne besede: ginekologi, seksualna kultura, spolna medicina, reproduktivno zdravje, medikalizacija.

Gabrijela Simetinger je zdravnica, specialistka ginekologije in porodništva, evropska specialistka spolne medicine ter socialna delavka. Habilitirana je na Medicinski fakulteti v Ljubljani kot asistentka za področje ginekologija in porodništvo. Na Fakulteti za družbene vede je doktorska študentka ter raziskuje družbeno in medicinsko konstrukcijo kontracepcije v povezavi s spolnostjo. Kontakt: gabrijela.simetinger@siol.net.

MEDICAL DISCOURSE ON THE IMPERATIVE OF THE NATURAL WITHIN CONTRACEPTION IN THE CASE OF COITUS INTERRUPTUS

The aim of the study was to determine gynaecologists' views and opinions on the imperative of the natural within contraception in the case of coitus interruptus. A qualitative study on contraception and coitus interruptus, which included 27 semi-structured in-depth interviews with gynaecologists from various geographical parts of Slovenia, was carried out between December 2010 and May 2011. Many gynaecologists believe in the imperative of the natural and trust natural methods of contraception, where they also place coitus interruptus. Due to their personal views and opinions, a significant number of gynaecologists, mainly female, still recommend natural methods of contraception despite the opposing medical doctrine. Thus, personal gynaecologists' views and opinions dominate when it comes to choosing a contraceptive method. Female gynaecologists proved to be carriers of traditional sexual culture by promoting traditional methods of contraception.

Key words: gynaecologists, sexual culture, sexual medicine, reproductive health, medicalisation.

Gabrijela Simetinger is a medical doctor, a gynaecologist and obstetrician, a FECSM (Fellow of the European Committee of Sexual Medicine), a social worker, and a teaching assistant at the Department of Gynaecology and Obstetrics at the Faculty of Medicine, University of Ljubljana. She is also a PhD student at the Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana, doing a research on social and medical construction of contraception in connection with sexuality. Contact: gabrijela.simetinger@siol.net.

Uvod

Prepričanje, da je vse, kar je naravno, boljše in bolj zdravo, postaja vse pomembnejši ideološki konstrukt današnje družbe. Imperativ naravnega srečujemo na različnih ravneh družbenega delovanja in ustvarjanja. Tako je dogma o naravnem prodrla tudi v pogled na kontracepcijo in vpliva na osebne poglede in stališča ginekologinj in ginekologov o kontracepciji, ki s tem posredno ali neposredno vplivajo na uporabnice in uporabnike kontracepcije. Pomembnost imperativa naravnega znotraj kontracepcije je tudi, da se z njegovo utemeljitvijo istovetijo nasprotniki modernih metod kontracepcije (Müller 2006).

Ideološko, v skladu s tem konceptom, med naravne metode kontracepcije poleg koledarske, termalne ali simptomtermalne metode sodi tudi prekinjen spolni odnos. Ta je v nasprotju z drugimi zahodnoevropskimi državami še vedno zelo razširjena metoda kontracepcije v Sloveniji in zaradi njene neučinkovitosti je narejenih največ prekinitev nosečnosti med vsemi metodami kontracepcije. V Sloveniji je po podatkih iz nacionalnega poročila iz leta 1996 (Kožuh-Novak *et*

al. 1998: 57) uporabljalo prekinjen spolni odnos kot obliko kontracepcije 15,6 % uporabnikov, več jih je uporabljalo le hormonsko kontracepcijo (32,4 %).

O razširjenosti prekinjenega spolnega odnosa v Sloveniji lahko razberemo iz raziskave Klavs iz leta 2000, v kateri je slabi dve tretjini moških in žensk uporabilo to metodo pri prvem spolnem odnosu (Bernik, Klavs 2011: 142). Iz podatkov, objavljenih v nacionalnem poročilu EU *Reproductive Health Report* iz leta 2011 vidimo, da je prekinjen spolni odnos v Estoniji najbolj uporabljena metoda kontracepcije, in sicer v 24,3 %, v Sloveniji v 13,1 %, v Franciji pa je po obstoječih podatkih najnižja, 0,7 %. Za Švedsko, Nizozemsko in Združeno kraljestvo podatki o uporabi te metode niso na voljo, a v evropskem poročilu je ocenjeno, da je v teh državah redke (Oliveira da Silva 2011: 52–65). To kaže na veliko informiranost in ozaveščenost žensk. Iz podatkov prijav fetalnih smrti, ki jih zbira Nacionalni institut za javno zdravje (NIJZ), vidimo, da je bilo po zadnjih podatkih leta iz 2011 narejenih 766 splavov zaradi prekinjenega spolnega odnosa ali 17,9 % od vseh 4263 splavov (*Zdravstveni statistični letopis* 2012).

Glede na te podatke vidimo, da je prekinjen spolni odnos še vedno razmeroma pomemben dejavnik spolno reproduktivnega zdravja v Sloveniji, zato je bil prekinjen spolni odnos tudi predmet moje raziskave¹. Raziskava je ob tem razkrila pomen imperativa naravnega v kontracepciji. Namen članka je predstaviti stališča in prepričanja ginekologinj in ginekologov o navzočnosti imperativa naravnega znotraj kontracepcije. Njihova stališča je mogoče dobro razbrati v pogledih na eno od tradicionalnih vrst kontracepcije – prekinjen spolni odnos.

Teoretsko-konceptualni okvir

Pri konceptu (pojmu) naravnega gre za način, na katerega ljudje vidijo in se sklicujejo na vrsto predmetov ali situacij, ki temeljijo na zaznavanju ljudi in povezovanju stvari v okolici. Beseda naravno se uporablja v številnih pomenih, ki so se v zgodovini in različnih družbah glede na njeno uporabo spreminjali. Na splošno je imperativ naravnega vse pomembnejši in postaja norma današnjega človeka, ki nam jo vsiljuje kultura in z njo mediji, pravzaprav je postal novi konstrukt potrošniške družbe. V imperativu naravnega vidimo popačen biološko-ekološki vidik prepričanja ljudi, ki verjamejo, da se zgledujejo po naravi v oblikovanju svojega okolja, v vedenju do narave, v uporabi sredstev iz narave in, to je ključno, v upiranju vsemu, kar po njihovih normah ni naravno, ni videti naravno oziroma je zanje umetno.

Naravno danes velikokrat enačijo s fiziološkim, čeprav to vsekakor ni isto. Fiziološko pa enačijo z zdravim. Ta konstrukt se je pojavil, ko je medicina posegla oziroma se razširila tudi na področje preventive in svetovanja (Foucault 1973). Imperativ naravnega je bil v medicini navzoč in je še danes navzoč v odnosu do spolnosti, spolnega odnosa in tudi do same kontracepcije.

V zahodnih družbah, ki so bile zadnjih nekaj stoletij pod vplivom medicine, se je utrdilo prepričanje, da je spolnost nekaj naravnega. Alfred Kinsey, začetnik moderne seksologije, je svojo raziskavo leta 1948 utemeljil na naturalizmu in ideji, da fiziološki odgovor, ki ga ljudje pokažejo navzven in se z njim dokazujejo, v celoti temelji na konceptu naravnega. William Masters in Virginia Johnson sta leta 1966 prav tako spolnost opredelila kot obliko naravne funkcije in s tem potrdila njen naravni kontekst. Menila sta, da je bazalna kapaciteta penilne erekcije, vaginalne vlažnosti in orgazma naravna in genetično vprogramirana v telo. Pozneje, po letu 1983, sta to obžalovala in menila, da je spolnost sestavljena iz prirojenega spolnega odgovora in spolnega odgovora, ki je produkt kulturnih razmer spolne socializacije (Irvine 2005: 63). Po tisočletni zgodovini kaznovanja, prepovedi in mistifikacije spolnosti so seksologi z imperativom naravnega povsem ignorirali družbeno politično konstrukcijo seksualnosti. Seksologinja Helen Kaplan je leta 1979 spoznala, da je poleg imperativa naravnega kulturni vpliv zelo močan in da jasneje

¹ Članek je rezultat empirične raziskave, opravljene v okviru doktorskega študija z naslovom družbena in medicinska konstrukcija kontracepcije: primer prekinjenega spolnega odnosa, smer sociologija vsakdanjega življenja na Fakulteti za družbene vede.

kot lahko izraziš svoje biološko dediščino, bolj zadovoljen se boš počutil v spolnosti (*op. cit.*: 153). Torej bližje kot si svoji naravi, ki jo lahko izraziš v okviru kulturnega, bolj zadovoljen si s svojim življenjem.

V sedemdesetih letih 20. stoletja je sociobiolog Donald Symons ugotovil, da obstajajo naravne razlike, kako moški in ženske doživljajo spolno željo, ljubosumje, spolni užitek in orgazem. Feministke se niso strinjale s tem, da bi na podlagi uporabe metafore naturalizma določali, kakšne naj bi bile ženske in kakšne naj bodo, ter da bi na podlagi tega presojali o njihovi spolnosti. So pa že v šestdesetih in sedemdesetih 20. stoletja feministične teoretičarke in raziskovalke začele raziskovati številne vplive socializacije in socialnih struktur na spolne razlike in govoriti o ideji številnih vzrokov, zaradi katerih se pojavijo razlike med spoloma, kot kontrast naravnemu in biološkemu determinizmu. (Tiefer 2004: 36–37.)

Poleg feministk je v osemdesetih letih 20. stoletja govoril o naturalizmu oziroma diskurzu naravnega v spolnosti Stephen Heath (1982: 62–63). Spraševal se je o naravni sposobnosti imeti orgazem, o njegovem naravnem obstoju in ali lahko rečemo, da imajo ljudje, moški in ženske, naravno zgodovinsko sposobnost kot človeška bitja, da se lahko naučijo uživati v spolnosti. Nihče ne more sklepati, da se to zgodi zaradi presoje naravne sposobnosti, ki naj bi bila skupek bioloških danosti in spolnih izkušenj v specifičnem in definiranem kontekstu. Nekdaj so zdravniki verjeli, da narava omogoča moškim in ženskam, da imajo orgazem. Tiefer (2004) to, da spolnost ni nekaj naravnega, pojasni z vsakdanjimi preprostimi vplivi iz okolja, ki lahko zmotijo sam spolni akt. Hkrati opredeljuje kulturne in družbene vplive na naše celostno spolno vedenje, ki nam določajo, kdaj in kje sploh lahko imamo spolni odnos.

V času ko je Heath opisal imperativ naravnega, ga ni povezoval z medikalizacijo seksualnosti, pokazal pa je na moč najpomembnejše znanstvene avtoritete tistega časa – medicine. Glavni tezi naravne spolnosti sta postali spolnost brez težav in posameznikova pravica do spolne sreče (Heath 1982: 77).

Spolni odnos človeka je še v prvi polovici 20. stoletja veljal za nekaj naravnega in danega od narave (Tiefer 2004). Vaginalni spolni odnos je še danes norma naše seksualne kulture in velja za nekaj, kar je vredno več kot vse druge oblike spolnega odnosa. Opredeljen je kot normalen in naraven ter pomeni intimnost, bližino in ljubezen v heteroseksualnem odnosu (Gavey *et al.* 1999). Ko je spolni odnos kot nekaj naravnega postal del splošnega prepričanja, del tradicionalne restriktivne seksualne kulture (Švab 2010), je to pomenilo za medicino in torej za celotno družbo stanje dobrega funkcioniranja v spolnosti. Pojavilo se je prepričanje, da lahko »po naravi« vsi doživimo orgazem in da je temeljna prevladujoča oblika spolnosti vaginalni spolni odnos, ki je izraz funkcioniranja v spolnosti. Heath kritizira tudi izraze naravna seksualnost, naravno izražanje čustvenega življenja in naravna orgazmična spolna zadovoljitev. Razumevanje spolnega odnosa kot izmenjave ugodij med žensko in moškim, ki so zapisane v človekov obstoj kot naravne in utemeljene na podobno utemeljenih »naravnih« spolnih razlikah, je razlaga, ki je aktualna še danes.

Diskurz naravnega ima pomembno vlogo tudi znotraj medicinskega diskurza pri opredeljevanju kontracepcije. Stare metode kontracepcije veljajo za »naravne«, ker niso v obliki zdravilnih preparatov, kot so tablete, obliži ali drugi tujki, ki se vstavijo v telo (The European Society of Contraception and Reproductive Health 2011: S9). Tablete in tujki so nove moderne metode, ki vsebujejo hormone, so umetne in zato niso naravne. Za pridobitev katerekoli moderne »nenaravne« metode kontracepcije je treba obiskati zdravnika, ljudje pa lahko stara »naravna« kontracepcijska sredstva izbirajo in uporabljajo sami brez tuje pomoči.

Constance Lindemann je leta 1977 (v Bancroft 2009: 444) pod vtisom takratne osredotočenosti na »naravno« oblikovala tri oblike (angl. *stage*) kontracepcijskega vedenja. Vedenje brez uporabe kontracepcije je imenovala »naravno« (angl. *natural stage*); sledi vedenje vrstnikov (angl. *peer stage*), ki pomeni, da se kontracepcijske metode naučimo od vrstnikov in jo uporabljamo kot vrstniki. Zadnja oblika je vedenje poznavalcev (angl. *expert stage*), to so osebe, ki glede uporabe kontracepcije poiščejo nasvet strokovnjaka. Kot »naravno« spolno vedenje je označila spolno

aktivnost, ki ni podvržena upravljanju, ker je brez kontracepcije in ker populacija, ki jo prakticira, ni obremenjena s strahom pred neželjeno nosečnostjo. Po navadi gre za nenačrtovan spolni odnos, ki je nepredviden, večinoma nereden in redek. Spontani spolni odnos je s tega stališča videti naraven, medtem ko je kontracepcija obravnavana kot umetna. Na splošno gre tu pri posamezniku za nizko stopnjo zavedanja možnosti zanositve. Takšen spolni odnos navadno vodi izkušnja spolne aktivnosti, ki v prejšnjih izkušnjah ni povzročila nosečnosti (*op. cit.*: 444–445). Za Lindemann pomeni naraven spolni odnos tudi spolni odnos brez uporabe tradicionalnih metod kontracepcije.

Rimskokatoliška cerkev v vseh razlagah človeške spolnosti temelji prav na argumentu naravnega. Ves čas se sklicuje na naravno spolnost, ki je po njenih moralnih normah v več stoletjih postala norma heteroseksualnega para in pridobila status naravne spolnosti. Pri tem se pri razlagi svojega stališča do spolne morale sklicuje na obstoj naravnega moralnega zakona, ki ga primerja z obstojem vesti posameznika (Müller 2006: 194). Ljudje se z argumentiranjem uporabe naravnih metod kontracepcije kot naravnih niti ne zavedajo kulturnega vpliva Rimskokatoliške cerkve na njihovo mišljenje. Cerkev dovoljuje samo uporabo naravnih metod kontracepcije in je v celoti proti umetni oploditvi, saj naj bi ločila telesni vidik od duhovnega ljubezenskega, ki je edini pravi. Hkrati Cerkev obsoja spolni nagon oziroma spolno poželenje, ki je vsakemu človeku lastno, prirodno in ne pridobljeno, ter zagovarja abstinenco med dvema menstruacijama v reprodukcijskem obdobju ženske. Abstinenca v tem obdobju, ko gre za najmočnejšo spolno željo, se kontradiktorno imenuje spolno občevanje v varnih dneh ali »naravno« urejanje rojstev oziroma naravno načrtovanje družine. Naravno načrtovanje družine naj bi bogatilo zakonsko življenje, ker sta se zakonca zaradi uporabljene metode prisiljena več pogovarjati in bolj ozirati drug na drugega. Če je plodnost zaradi vse večje starosti ali bolezni ločena od smisla ljubeče združitve zaradi kakšnega naravnega vzroka, Cerkev to imenuje, da je plodnost prekinjena po naravi in takrat odobrava spolne odnose med zakoncema. Ne odobrava hormonske kontracepcije, češ da ne obstaja kontracepcijska tabletki, ki bi povzročila začasno fiziološko neplodnost, ker da gre pri kontracepciji samo za manipulacijo z ženskimi hormonskim ravnovesjem (Müller 2006: 178).

S stališča Cerkve je v spolnosti naraven samo heteroseksualni vaginalni spolni odnos, to je spolni odnos, ki omogoča reproduktivno funkcijo, in vsako poseganje v takšen spolni odnos je nenaravno. Naravno je tudi vse, v kar ne posegamo s hormoni, tujki ali celo operativnimi posegi.

V postmoderni družbi, ki se opira na znanost in tehnologijo, sodobni človek živi oddaljeno od načina življenja prehranjevanja in gibanja pračloveka. Ob tem si hkrati želi naravnega načina življenja, brez odpovedi udobju, ki ga mu ga zagotavljata znanost in tehnologija. Ljudi danes vedno bolj zanima vse, kar je »naravno«, ki je povzdignjeno že skorajda na raven nove religije, znane kot biomanija (Tiefer 2010). Biomanija je bolezen današnjega časa in se kaže v vedenju posameznika – biomaničnosti – in pomeni slepo sledenje in zaupanje vsemu, kar se promovira in prodaja kot naravno. Novo družbeno gibanje vse bolj preplavlja tudi samo medicino, najintenzivneje na področju dermatologije in estetske kirurgije. Posega tudi na področje ginekologije in porodništva. Ženske želijo uporabljati naravne metode kontracepcije in si želijo naravnega poroda. Med naravne metode kontracepcije nekateri prištevajo tudi prekinjen spolni odnos.

V tem tisočletju so internetni forumi postali pomembno mesto za izmenjavo informacij in tudi izkušenj o naravnih metodah kontracepcije. Pri tem so zelo aktivne prav spletne strani, ki jih imajo v domeni različne verske institucije². Na teh forumih razberemo, da je za uporabo naravnih metod kontracepcije potrebna dnevna uporaba različnih nenaravnih pripomočkov (termometer, ovulacijski monitor, mikroskop ipd.), o tem, ali so potem te metode še sploh naravne, se sprašujejo tudi bralci na forumu. Pri uporabi naravnih metod kontracepcije je največji poudarek na odgovornosti in odgovornem opazovanju telesa osebe, ki jo uporablja, s tem pa naj bi bila povezana tudi zanesljivost metode. Uporabniki forumov, ki niso v domeni verskih institucij³, naravnih metod kontracepcije nimajo za naravne in jih ocenjujejo kot nezanesljive.

² Spletna stran Iskreni.net (Naravna kontracepcija v zakonu 2014).

³ Spletna stran Med.Over.Net (Starševstvo in medsebojni odnosi 2014).

Njim pristop naravnega med metodami kontracepcije ni sprejemljiv. Na teh forumih prekinjen spolni odnos ni omenjen med naravnimi metodami kontracepcije.

Glede na to, da kulturne norme označujejo vaginalni spolni odnos kot naraven, normalen (Gavey *et al.* 1999) in fiziološki, prekinitev spolnega odnosa ni naravno dejanje. Stališče, da prekinjen spolni odnos ni fiziološki, je že v tridesetih letih zavzel Van de Velde (1936: 25–26), saj ga ima celo za nenormalno spolno dejanje, ki ne sodi v fiziologijo človeka. Prav tako za Lindemann naraven spolni odnos pomeni spolni odnos brez uporabe prekinivitve (Bancroft 2009: 445).

Medicina kot biološko determinirana je stoletja zagovarjala imperativ naravnega. Nastopala je z vidika moči ter je med medikalizacijo ženske reproduktivne vloge in seksualnosti razvila tudi kontracepcijsko tabletko. Sama kontracepcijska tabletko je žensko osvobodila, ji dala moč za obvladovanje telesa in omogočila drugačen položaj v spolnosti. Pri tem je nadzor nad izbiro vrste kontracepcijske tabletko še vedno v rokah medicine oziroma ginekologinj in ginekologov, ki kontracepcijo predpisujejo. Medicina danes zagovarja moderne kontracepcijske metode, ki so postale del sodobne medicinske doktrine. Glede na uvodne podatke vidimo, da kljub temu številne ženske ne uporabljajo modernih metod kontracepcije. V raziskavi me je zanimalo, kakšen je vpliv ginekologinj in ginekologov na zdajšnjo prakso uporabe kontracepcije v družbi in kakšna so njihova stališča in prepričanja glede predpisovanja kontracepcije in prekinjenega spolnega odnosa. V članku me zanima tudi, kako se v njihovih prepričanjih in stališčih kaže imperativ naravnega.

Uporabljena metodologija

Opravljen je bil kvalitativna raziskava s poglobljenimi osebnimi intervjuji o prekinjenem spolnem odnosu. O tej kontracepcijski metodi do zdaj v Sloveniji še ni bilo opravljene raziskave. V okviru širšega raziskovalnega preučevanja medicinske in družbene konstrukcije kontracepcije na primeru prekinjenega spolnega odnosa sem intervjuvala ginekologinje in ginekologe ter ženske iz njihovih ginekoloških ambulant, ki so želele sodelovati v raziskavi. Zanimali so me pogledi in stališča ginekologinj in ginekologov do koncepta naravnega v odnosu do kontracepcije na splošno in njihov pogled na imperativ naravnega znotraj tradicionalne kontracepcijske metode prekinjenega spolnega odnosa.

Podatke sem pridobila z izvedbo polstrukturiranih intervjujev z ginekologinjami in ginekologi. To je najprimernejša oblika za raziskovanje opisane problematike, z njo poskušamo razumeti področja vsakdanjega življenja iz posameznikove perspektive. Namenjen je pridobivanju opisov življenjskega sveta intervjuvane osebe za interpretacijo pomenov opisovanega fenomena (Kvale 2007: 10). Polstrukturiran intervju je odprt intervju, pri katerem ne uporabljamo vnaprej do potankosti pripravljenega vprašalnika, ampak zgolj vodilo ali predlogo za intervju, to je seznam okvirnih tem, ki pa niso uporabljene kot vsakdanji pogovor (Mesec 1998: 80). Omogoča prožen in odprt raziskovalni pristop za razumevanje sočloveka. Pri intervjuju med pogovorom pridobivamo znanje v interakciji med raziskovalcem in intervjuvancem (Kvale 2007: 3). Odprta vprašanja omogočajo »globinsko kopanje«, pri tem pa sta pomembni fleksibilnost in empatija raziskovalca, še posebej pri tematikah človeške seksualnosti (Fontana, Frey 1994: 371). Zaradi vseh teh lastnosti, ki jih polstrukturiran intervju ima, mi je bilo omogočeno, da sem v odgovorih prepoznala pomembnost koncepta naravnega pri ginekologinjah in ginekologih znotraj pogledov in stališč, ki vplivajo na predpisovanje kontracepcije.

Rezultate celotne raziskave sem analizirala s tehniko »krpanka« (angl. *bricolage*) (Kvale 2007: 115–117): menjala sem različna analitična orodja, na primer kodiranje, deskripcijo, kategorizacijo, klasifikacijo in interpretacijo. Med kodiranjem sem po celotnem intervjuju prepoznala odgovore, ki so se vezali na imperativ naravnega, in sem jih potem med analizo kategorizirala kot teoretski koncept imperativa naravnega. Oblikovala sem kategorije: sprejemanje in odklanjanje imperativa naravnega, sprejemanje in odklanjanje imperativa naravnega znotraj pogleda na kontracepcijo, svetovanje in nesvetovanje naravne kontracepcije in

prekinjenega spolnega odnosa. V te kategorije sem vpisovala odgovore o stališčih in prepričanjih ginekologinj in ginekologov.

Načrtovanje in vzorčenje

Izvedla sem 27 polstrukturiranih intervjujev z ginekologinjami in ginekologi. Pri številu sem upoštevala pravilo, da bo število intervjujev določeno na koncu raziskave in ne na začetku. Intervjuvati sem nehala, ko je bila dosežena točka saturacije, po njej nisem več dobila novih informacij, odgovori so se začeli ponavljati (*op. cit.*: 43) in sem jih lahko že predvidevala.

Izbor intervjuvancev sem sestavila najprej v svoji širši formalni socialni mreži ginekologinj in ginekologov, da bi pridobila ginekologinje in ginekologe s celotnega geografskega območja Slovenije: Ljubljane, Štajerske (Celje, Maribor, Ptuj), Dolenjske (Novo mesto), Primorske (Nova Gorica, Izola), Koroške (Slovenj Gradec, Ravne), Gorenjske (Jesenice, Kamnik, Škofja Loka) in Prekmurja (Murska Sobota). Merila za sodelovanje v intervjujih so bila geografska razpršenost vzorca ter starostna in spolna razporejenost vzorca.

Izvedba intervjujev

Vsebinska zasnova polstrukturiranih intervjujev je nastala med oktobrom in novembrom 2010. Intervjuje sem izvedla med 31. decembrom 2010 in 25. majem 2011. Polstrukturirane vprašalnike sem najprej preverila s pilotno raziskavo, v kateri sem intervjuvala dve ginekologinji in enega ginekologa.

Vprašalnik raziskave je obsegal 42 odprtih vprašanj. Odprta vprašanja se niso neposredno nanašala na v članku opisano tematiko, razen eno, pri katerem sem ginekologinje in ginekologe povprašala, kaj menijo o trditvi, da je prekinjen spolni odnos privlačen predvsem zato, ker je videti »naraven«, kot nekaj, kar je zastoj in vedno pri roki, lahko dostopno, brez recepta. Preostala vprašanja so se nanašala na njihove poglede in stališča glede kontracepcije in prekinjenega spolnega odnosa ter občasno na oboje v povezavi s spolnostjo. V prvem sklopu vprašanj sem se osredotočila na informacije, ki so jih pridobili o kontracepciji in prekinjenem spolnem odnosu v času študija in specializacije. Sledil je sklop vprašanj o njihovih zdajšnjih pogledih na kontracepcijo, o njihovem odnosu do kontracepcije, spremembah v predpisovanju, oblikah in učinkih kontracepcije z medicinskega vidika. Tretji sklop se je nanašal na vprašanja, kakšna vloga ima kontracepcija v današnji družbi, kakšna je njena vloga med partnerjema, med spoloma in kakšen je vpliv kontracepcije na spolnost. Drugi del vprašalnika je bil osredotočen na prekinjen spolni odnos kot tradicionalno »naravno« metodo kontracepcije. Zanimala so me mnenja ginekologinj in ginekologov glede njegove razširjenosti, kaj je ključno za njegovo uporabo glede na široko dostopnost modernih kontracepcijskih metod, ob vsem tem pa še, kakšna sta pri tem vloga in vpliv ginekologinj in ginekologov.

Posnela sem 26 intervjujev ob predhodnem soglasju ginekologinj in ginekologov. Intervjuji so bili pretipkani, opravljena je bila transkripcija, citate za analizo sem spremenila iz pogovornega v knjižni jezik. Ginekologi in ginekologinje so imenovani po številkah.

Socio-demografske značilnosti vzorca

Med 27 intervjuvanci je bilo 19 ginekologinj in 8 ginekologov⁴. Njihova povprečna starost je bila v času intervjuja 50,8 let. Starost intervjuvancev je bila v razponu od 36 do 80 let, bili so rojeni od leta 1931 do leta 1975. Štiriindvajset oseb je redno zaposlenih (dve po pogodbi, ena je upokojena). Večina (24) ginekologinj in ginekologov je končala Medicinsko fakulteto

⁴ Po podatkih Zdravniške zbornice Slovenije, pridobljenih 12. 3. 2013 po elektronski pošti od planerja analitika Zdravniške zbornice, je bilo 1. 8. 2012 v Sloveniji uradno 262 ginekologinj in 156 ginekologov.

v Ljubljani, drugi v Zagrebu, Beogradu in Gradcu. Vsi so naredili specialistični izpit na Ginekološki kliniki v Ljubljani. V povprečju imajo 21,4 let delovnih izkušenj v ginekologiji (največ 52 let in najmanj 7 let)⁵.

Rezultati

V rezultatih so predstavljena prepričanja in stališča, ki so jih ginekologinje in ginekologi izražali o imperativu naravnega v celotnem intervjuju. Imperativ naravnega se je izražal v odgovorih na zelo različna vprašanja. V prispevku razdelim ginekologinje in ginekologe na tiste, ki so proti naravni kontracepciji in jih imperativ naravnega v kontracepciji ne prepriča, ker upoštevajo strokovno medicinsko doktrino, in na tiste, ki podpirajo naravne metode kontracepcije. Še posebej me je zanimal pogled ginekologov na imperativ naravnega v odnosu do prekinjenega spolnega odnosa in do spolnega odnosa na sploh.

Stališča in pogledi ginekologinj in ginekologov na imperativ naravnega pri kontracepciji

Večina ginekologinj in ginekologov ne podpira naravnih metod kontracepcije in jih med metodami kontracepcije niti ne omenja. Upoštevajo doktrino uradne medicine in tudi svetujejo uporabo kontracepcijskih metod z medicinskega vidika po medicinski indikaciji z upoštevanjem želje ženske. Nekateri jasno izrazijo svoje mnenje proti pogledu na naravno.

Edino, kar mogoče v zadnjem času večkrat slišim, da ženske rečejo, da nočejo hormonov, ker to ni naravno. Potem jim pa povem, da je bilo naravno pred sto leti, da si umrl, če si bil noseč, zaradi krvavitve in tako naprej. Tako je to, kar se naravnega tiče. (Ginekol. št. 16, 32.)

Se je pa ena od ginekologinj spomnila, da so v njenih študentskih časih sami študentje propagirali naravne metode, medtem ko jih profesorji niso.

O naravni metodi, o teh naravnih, bi rekla, merjenju bazalne temperature, izogibanju spolnih odnosov v času ovulacije, smo imeli pa na seminarju. Študenti so pripravili to. Ena skupina takšnih bolj aktivistov. (Ginekol. št. 13, 10.)

Nekatere ginekologinje so naravne metode kontracepcije in med njimi tudi prekinjen spolni odnos sprejemale in same uporabljale v preteklosti. Dve ginekologinji sta jih zaradi lastne slabe izkušnje z naravnimi metodami opustili, obe sta namreč zelo hitro z uporabo prekinjenega spolnega odnosa zanosili in ga potem kot ginekologinji tudi nista svetovali. Obe sta ga uporabljali v nasprotju z medicinsko doktrino zaradi svojih stališč in prepričanj, da je metoda naravna.

Nikoli, saj sem že povedala, da sem med študijem zanosila s to metodo. (Ginekol. št. 20, 15.)

Nekatere ginekologinje so imele osebno odpor do kontracepcije zaradi vcepljenega strahu pred stranskimi učinki. Osebno mnenje ene od teh ginekologinj o kontracepciji in njeni uporabi v času študija:

Na začetku naravne metode zaradi strahu pred stranskimi učinki, ki mi jih je vcepila mama, sedaj sprejemam vse, tudi hormonsko kontracepcijo. (Ginekol. št. 9, 11.)

Dodaja:

Jaz sem takrat čisto napačno razmišljala, priznam, ker se niti nisem v to ne vem kako poglobljala. V tem smislu, da mi ni bilo treba, ker sem ves čas uporabljala naravne metode in sem takrat prisegala na naravne metode. Iz svojih lastnih izkušenj sem videla, da je to to, ker ni bilo nič nosečnosti. In jaz sem takrat bila prepričana, da mi tabletko ni treba jemati. (Ginekol. št. 9, 11.)

Pove, da je še profesorja na izpitu hotela prepričati v dobre strani naravnih metod kontracepcije.

⁵ Pri citatih so v oklepaju poleg številke ginekologinje ali ginekologa navedena leta delovnih izkušenj.

Takrat sem še vedno bila za tiste naravne variante, on me je pa v kontra smer in jaz sem bila malo proti in sem zagovarjala naravne. In potem me je on v bistvu preko vprašanj postavil ... da so pa res tabletko najboljše. (Ginekolo. št. 9, 11.)

Druga se je šele po jemanju kontracepcije zaradi medicinske indikacije navdušila nad hormonsko kontracepcijo.

Ja, iz tistega, ko sem bila totalno proti, sem potem s težavami, ki sem jih sama imela, z močnimi in pre pogostimi menstruacijami, sem potem sama poskusila s kontracepcijo in sem se malo bolj navdušila. Definitivno se je to spremenilo, sploh odkar sem bila na ginekologiji. Takrat sem začela sploh uporabljati kontracepcijo. (Ginekolo. št. 11, 16.)

Druge ginekologinje so naravno kontracepcijo, tudi prekinjen spolni odnos, same uporabljale daljše obdobje kljub medicinski doktrini in znanju, zaradi prepričanja o konceptu naravnega in ker so verjele, da so to zdravju neškodljive metode. Od teh so prekinjen spolni odnos nekatere svetovale tudi ženskam, druge pa ne. Ena ginekologinja se je pohvalila, kako učinkovito je uporabljala to metodo.

Sem jo pa uporabljala in to zelo učinkovito. Nikoli nisem zanosila. (Ginekolo. št. 21, 14.)

Ista ginekologinja še danes dvomi v sodobno kontracepcijo in se zavzema za koncept naravnega.

Veš, kako, jaz v svojo kontracepcijo majčkeno dvomim. Zakaj? Iz enega preprostega razloga, ker to ni stvar, ki bi bila neobhodno potrebna za zdravje ljudi. To nam v bistvu omogoča kvalitetnejše življenje, ne pa zdravja. Predvsem omogoča kvalitetnejše, bolj sproščeno življenje, zlasti seksualno življenje in ni nuja. Ima pa vsak vnos kakršnegakoli tujka ali pa zdravila tudi določene stranske učinke. (Ginekolo. št. 21, 14.)

Velik delež ginekologinj in ginekologov je sprejelo imperativ naravnega kot del svojih prepričanj in stališč, ki posredno in neposredno vplivajo na kontracepcijsko svetovanje. Več ginekologinj in ginekologov svetuje naravne metode zaradi imperativa naravnega kot pa zaradi verskega prepričanja, ki prepoveduje uporabo kontracepcije.

Kljub temu da sem ginekologinja, pa da vem, katere metode so bolj zanesljive kot druge, se še vedno nekje bolj k naravnim zatekam. (Ginekolo. št. 7, 12.)

Večina ginekologinj in ginekologov verjame, da je prekinjen spolni odnos »nekaj naravnega« oziroma naravna metoda kontracepcije. Od tega jih je osem izjavi, »da je prekinjen spolni odnos nekaj naravnega, nekaj, kar je zastoj in vedno pri roki,« popolnoma pritrdilo. Drugi menijo, da je to absolutno boljše kot nič in izjavi pritrujejo, vendar imajo pomisleke glede zanesljivosti metode in en ginekolog ima pri tem pomisleke tudi glede spolnega zadovoljstva moškega. Ta ginekolog je hkrati poudaril užitek kot biološki in naraven.

Narava je pač tako naredila. Če ne bi bilo to obojestransko zadovoljstvo, bi izumrli, naša vrsta, in vsaka. To je pa v naravi, od polža naprej uživajo vsi. (Ginekolo. št. 8, 45.)

Ginekologinje in ginekologi, ki se z izjavo niso strinjali, so se v svojih odgovorih predvsem opredeljevali glede zanesljivosti metode in dejstva, da je metoda naravna, niso omenjali.

Osem ginekologinj in ginekologov je prekinjen spolni odnos svetovalo v preteklosti, še več jih v imperativ naravnega verjame, vendar ga ne svetuje.

Mislím, dejansko prekinjen spolni odnos, potem Knausoginova oziroma meritev sluzi, temperature in teh stvari, to je zelo naraven način. Samo to ni zdaj zaščita, ki bi zdaj dejansko odtehtala, da bi lahko ti, recimo, trikrat na teden imel odnose, pa se ne bi nič zgodilo. Zdi se mi kar v redu, recimo, uporaba samega kondoma, pri rednih spolnih odnosih pa absolutno tabletko. (Ginekolo. št. 14, 14.)

Od teh osmih je prekinjen spolni odnos v preteklosti svetoval samo en ginekolog, ki je deloval kot ginekolog že pred iznajdbo kontracepcijske tablete in ga je takrat tudi svetoval, ker ni imel druge izbire. Pozneje, ko so se pojavile sodobne metode kontracepcije, ga ni več. Druge

ginekologinje so ga svetovale ženskam ob naravnih metodah kontracepcije, manj plodnim ženskam, hkrati s postkoitalno kontracepcijo, ob plodnih dnevih, ko prekinjenemu spolnemu odnosu dodaš še kondom in ob dojenju ali tistim, ki niso prenesle drugih metod kontracepcije zaradi njihovega občutka ali, kot pravijo ginekologinje, medicinske indikacije. Ginekologinje večkrat svetujejo kombinacijo različnih naravnih metod v povezavi s prekinjenim spolnim odnosom. Ginekologinje tako imperativ naravnega vpletajo med medicinske indikacije.

Sčasoma sta dve ginekologinji pri svetovanju postajali vedno bolj navdušeni nad prekinjenim spolnim odnosom in ga svetujeta še danes.

Da je pa vseeno to metoda, ki je pa, če ne drugega, vsaj tisti trenutek prisotna. Enostavno tudi dostopna. Tako da mislim, da ji absolutno oznake nič ne moremo dati. Lahko ji daš oceno ena do dve. Ne moreš dati pa nulo ali pa ga v pekel vreči. ... Ne, to se mi tako zdi. Za mene samo, kot človeka, kot zdravnika. Ker imam občutek, da sem res dobila tista sporočila, da bi ga bilo treba kar na grmado vreči, ta prekinjen odnos. Saj sigurno reši kakšno situacijo. Ni najboljši, je pa. Ne moreš reči, tole je grozno, ljudem roke odsekat, potem pa nič v zameno dati, recimo. Če jim pa ne moreš dati nečesa tako enostavnega, potem je boljše, da to uporabljajo. (Ginekol. št. 12, 21.)

Ena ginekologinja je znana kot zagovornica naravnih metod kontracepcije in k njej se zatekajo ženske, ki želijo tako kontracepcijo. Ona osebno naravne metode svetuje zaradi verskih razlogov in zato prekinjenega spolnega odnosa ne zagovarja.

K meni jih več pride, take, ki želijo imeti naravne metode, ali pa ki želijo, da jih v tem potrdim. (Ginekol. št. 24, 18.)

Ženske želijo nekaj naravnega, tako večinoma ginekologinje in ginekologi zagovarjajo svetovanje prekinjenega spolnega odnosa oziroma ženske želijo njihovo potrditev pri izbiri naravne kontracepcije. Drugi menijo, da zato, ker v javnosti vlada mnenje, da je najboljše to, kar je naravno, na to pa, po njihovem, vplivajo potrošniško usmerjena družba in različni mediji.

Pri tem so ginekologi omenili, da ženske zahtevajo naravno kontracepcijo, ker v današnji kulturi vse bolj prevladuje parola »Nazaj k naravi«. Ženske vse bolj želijo kontracepcijo, ki posnema naravni cikel ženske.

Pa začne nazaj k naravi; in zdaj se mi zdi, da bi naravno sredstvo sprejeli samo toliko, kolikor bi bilo možno posnemati cikel, se pravi, da je Trinovum taka kot »naravna kontracepcija«, ampak podobna, naravi podobna. (Ginekol. št. 3, 23.)

Druge ginekologinje menijo, da naravne metode uporabljajo ženske samo zaradi verskega prepričanja in tiste, ki pač želijo živeti čim bolj naravno.

Zdaj, katere uporabljajo naravne metode? Na eni strani tiste, iz verskega prepričanja, ki izrecno želijo, da neka stvar ni abortivna. Na drugi strani pa tiste, ki nekako želijo čim bolj naravno živeti. Tukaj pa ni treba, da so verne, ki želijo naravno ... (Ginekol. št. 24, 18.)

Ena od ginekologinj je ženske, ki želijo živeti naravno in ne želijo uživati nobenih kemikalij, imenovala »naturalke«.

Če ne sprejema nekih kemičnih metod ali pa če ima neke predsodke pred materničnimi vložki, ji to ponudiš kot eno opcijo, ki je povsem naravna. S tem pač, da jo opozoriš. (Ginekol. št. 23, 11.)

Naturalke. Nekatere preprosto hočejo naravno živeti, in rečejo: »Jaz pa ne bi jemala kontracepcije. Zakaj bi si nekaj vnašala v telo. Meni je za enkrat tako dobro. Nama z možem to paše.« (Ginekol. št. 21, 14.)

Druga pa meni, da je najbolj naravna kontracepcija kondom.

Katera pravi, da »bi imeli kaj naravnega.« Jaz nikoli ne govorim o prekinjenem spolnem odnosu, ampak je to zame potem to kondom. Ker se mi zdi, da se še nekako najbolj približa naravnemu spolnemu odnosu, samo da je vmes pač ta nesrečna gumica. (Ginekol. št. 25, 20.)

Tiste ginekologinje, ki zagovarjajo koncept naravnega, verjamejo, da naravna kontracepcija polepša partnerski odnos, če se partnerja dopolnjujeta v konceptu naravnega. Lep partnerski odnos za nekatere ginekologinje pomeni tudi dopolnjevanje v konceptu naravnega.

Ja, zelo vpliva, samo to so zdaj različne kvalitete partnerskega odnosa. Zdaj, včasih partner reče: »Ne, ti se pa že ne boš zastrupljala s kemijo. Bom že jaz za vse poskrbel.« To je en tak zelo lep partnerski odnos. (Ginekol. št. 5, 15.)

Hkrati pa tiste, ki zagovarjajo dovoljene naravne metode v Cerкви zaradi verskega stališča, prav tako verjamejo, da naravne metode kontracepcije izboljšajo partnerski odnos, ker so te metode večinoma vezane na cikel in povezane z vzdržnostjo – abstinenco, s tem pa se mora strinjati tudi partner.

Ugotovitve

Večina ginekologinj in ginekologov ne podpira naravnih metod kontracepcije, to pomeni metod, ki jih po medicinski definiciji in definiciji Rimskokatoliške cerkve uvrščamo med naravne metode in kamor sodijo koledarska, termalna in simptotermalna metoda. Vidimo pa, da je imperativ naravnega pri številnih ginekologinjah in ginekologih v njihovih pogledih in stališčih navzoč, z različno intenzivnostjo. V odgovorih so predstavljene številne različice, od tega, da večina ginekologinj in ginekologov prekinjen spolni odnos dojema kot nekaj naravnega, prek verjetja v imperativ naravnega ali sprejemanja imperativa naravnega kot golo dejstvo, ki je navzoče v današnji kulturi, do nesprejemanja naravnih metod kontracepcije pri večini ginekologinj in ginekologov. Med številnimi različicami je ginekologinja, ki svetuje naravne metode enakovredno drugim metodam kontracepcije in ženske, ki jih prevzamejo in uporabljajo, ideološko podpira.

Raziskava je pokazala, da so ginekologinje in ginekologi v svoji osebni zgodovini spreminjali odnos do kontracepcije oziroma naravne kontracepcije in prekinjenega spolnega odnosa zaradi različnih družbenih in kulturnih dejavnikov, vplivov različnih institucij družine, šole, Cerkve. Odnos do tega vprašanja so spreminjali tudi na podlagi lastnih osebnih izkušenj. Predvsem so naravnim metodam zaupale in jim še danes zaupajo ginekologinje. Odnos ginekologinj in ginekologov do naravnega se je spreminjal predvsem pri ginekologinjah in ginekologih, če je temeljil na imperativu naravnega, ni pa se spreminjal pri tistih, ki so izhajali iz verskega prepričanja; to se je pokazalo v njihovem odnosu do uporabe naravne kontracepcije in prekinjenega spolnega odnosa.

Naravne metode in prekinjen spolni odnos se ginekologinjam zdijo sprejemljivi, ker jih ženske želijo zaradi mnenja, ki prevladuje v javnosti, da je naravno najboljše, ter zaradi verskega prepričanja posameznice. Svetujejo jih glede na vedenje žensk v družbi, njihove spolne navade oziroma navade para, na primer pri občasnih spolnih odnosih, glede na oblike partnerskega odnosa (stalni partner, priložnostni), ter z občasno hkratno rabo zanesljive kontracepcije – kondoma ali postkoitalne kontracepcije. Pojavlja se tudi hkratno svetovanje dveh »naravnih« metod kontracepcije, to so po definiciji prej omenjene naravne metode kontracepcije ali prekinjen spolni odnos v kombinaciji z dojenjem. Prekinjen spolni odnos zagovarjajo tudi v primeru, če menijo, da zaradi medicinske indikacije ni sprejemljiva nobena od sodobnih metod kontracepcije, čeprav to po medicinski doktrini ne vzdrži, kajti ne obstaja medicinska indikacija, ob kateri bi ne bila dovoljena nobena od sodobnih zanesljivih kontracepcijskih metod. Tudi če po medicinski indikaciji ne pride v poštev nobena hormonska in intrauterina metoda ali sterilizacija, še vedno ostane kondom. V primeru alergije na kondome iz lateksa obstajajo kondomi iz poliuretana. S tem ginekologinje poskušajo imperativ naravnega utemeljiti kot medicinsko indiciran in ga umestiti v medicinsko doktrino, naravne metode kontracepcije in prekinjen spolni odnos pa s tem legitimizirati kot metode kontracepcije.

Nekatere ginekologinje širijo cerkvene dogme, da naravne metode kontracepcije in prekinjen spolni odnos izboljšujejo partnerski odnos. To razlagajo s strpnostjo, pogovorom obeh partnerjev

pred uporabo metode in sodelovanjem obeh partnerjev med samim spolnim odnosom. V času nevarnih dni predvidevajo abstinenco ali prekinjen spolni odnos, ki ga opredeljujejo kot prijaznost moškega oziroma partnerja do ženske, kajti ko se odreče svojemu popolnemu užitku, s tem ustrezne partnerki ter zaščiti žensko in njeno telo pred nevarno posledico nosečnosti. V kontracepcijo se z imperativom naravnega umeščajo cerkvene dogme.

V raziskavi se je pokazalo, da ginekologinje in ginekologi prekinjen spolni odnos uvrščajo med tako imenovane »naravne metode«, poleg tega pa sodi tudi med tradicionalne metode kontracepcije, ki se uporabljajo znotraj patriarhalne kulture v restriktivni seksualni kulturi. Glede na to, da ljudje označujejo koitus – vaginalni spolni odnos – kot najbolj naraven spolni odnos in se hkrati v družbi fiziološko pogosto enači z naravnim, je vprašanje, ali je prekinjen spolni odnos res naravna metoda. Prvotni biološki namen spolnega odnosa je reprodukcija, zaploditev potomca se med vaginalnim spolnim odnosom pri drugih oblikah zgodi težje.

Znotraj imperativa naravnega je prekinjen spolni odnos definiran kot naravna kontracepcijska metoda v pomenu, da ženska v telo ne vnaša tablet ali drugih tujkov, ne vsebuje kemije ali umetnih snovi in za uporabo te metode ne potrebuje zdravstvene službe, ni pa prekinjen spolni odnos naravna metoda v pomenu fiziologije spolnega odnosa. Prekinitev fiziološko ni naravna oziroma, čeprav jo ginekologinje in ginekologi obravnavajo kot naravno, takšen spolni odnos ni fiziološki. Prekinitev spolnega odnosa ni fiziološka, je produkt kulture in oblika spolnega odnosa tradicionalne seksualne kulture.

Ginekologinje in ginekologi tega, da je sam spolni odnos nekaj naravnega, niso omenjali. Je pa eden od ginekologov opisal užitek kot nekaj naravnega, čeprav se v tradicionalni restriktivni seksualni kulturi, kakor tudi pri drugih ginekologinjah in ginekologih, ne omenja kot nekaj naravnega (Gavey *et al.* 1999).

Na podlagi izsledkov raziskave vidimo, da obstaja velik delež ginekologinj, ki še vedno promovirajo prekinjen spolni odnos in naravne metode kontracepcije zaradi osebnih stališč in prepričanj, čeprav te niso del medicinske doktrine. Osebna stališča in prepričanja o imperativu naravnega prepletajo s profesionalnim delovanjem. Prek imperativa naravnega ginekologinje promovirajo tradicionalne metode kontracepcije, ki postavljajo žensko v podrejeni položaj in so s tem prenašalke tradicionalne restriktivne seksualne kulture (Leskošek 2002).

Sklep

Velika navzočnost naravnih metod kontracepcije in prakse prekinjenega spolnega odnosa v Sloveniji (v nasprotju z drugimi zahodnoevropskimi državami) je delno posledica prepričanj in stališč ginekologinj in ginekologov o imperativu naravnega. Na svetovanje ženskam glede kontracepcije bolj vplivajo osebna prepričanja ginekologinj in ginekologov kot medicinska doktrina. V raziskavi so se ginekologinje pokazale kot prenašalke tradicionalne seksualne kulture s propagiranjem tradicionalnih metod kontracepcije.

Viri

- Bancroft, J. (2009), *Human sexuality and its problems*. Edinburgh: Churchill Livingstone (3. izdaja).
- Bernik, I., Klavs, I. (2011), *Spolno življenje v Sloveniji*. Maribor: Aristej.
- Fontana, A., Frey, J. (1994), Interviewing: the art of science. V: Norman, D., Lincoln, Y. (ur.), *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications (361–376).
- Foucault, M. (1973), *The birth of the clinic*. New York: Vintage Books.
- Gavey, N., Mc Phillips, K., Braun, V. (1999), Interruptus coitus: heterosexuals accounting for intercourse. *Sexualities*, 2, 1: 35–68.
- Heath, S. (1982), *The sexual fix*. London: Macmillian Press.

- Irvine, J. (2005), *Disorders of desire: sexuality and gender in modern American sociology*. ZDA: Temple University Press (2. izdaja).
- Kožuh-Novak, M., Obersnel-Kveder, D., Černič Istenič, M., Šircelj, V., Vehovar, V. (1998), *Rodnostno vedenje Slovencev: nacionalno poročilo*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC.
- Kvale, S. (2007), *Doing interviews: the SAGE qualitative research kit*. London: Sage Publications.
- Leskošek, V. (2002), *Zavrjnena tradicija*. Ljubljana: Založba / *cf.
- Mesec, B. (1998), *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Müller, M. (ur.) (2006), *Cerkev in spolnost*. Maribor: Slomškova založba.
- Naravna kontracepcija v zakonu (2014). Dostopno na: <http://www.iskreni.net/forum/viewtopic.php?t=1932> (4. 5. 2014).
- Oliveira da Silva, M. (2011), *The reproductive health report: the state of sexual and reproductive health within the European Union*. EU: AIDFM.
- Starševstvo in medsebojni odnosi (2014). Dostopno na: <http://med.over.net/forum5/read.php?151,3240071> (5. 5. 2014).
- Švab, A. (2010), Med tradicionalno in permissivno seksualno kulturo: percepcije seksualnosti in prisotnost seksualnih imperativov pri študentkah. *Družboslovne razprave*, 26, 65: 65–83.
- The European Society of Contraception and Reproductive Health (2011), The Reproductive Health Report 2011. *The European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 16 (Suppl. 1): S1–S70.
- Tiefer, L. (2004), *Sex is not a natural act and other essays*. New York, Oxford: Westview Press (2. izdaja).
- (2010), *The selling of female dysfunction: 10 years of disease mongering and activist resistance*. Predavanje na 10. kongresu Evropske federacije seksologov, 9.–13. maj 2010, Porto. Portugalska.
- Van de Velde, T. (1936), *Popolni zakon II*. Ljubljana: Umetniška propaganda.
- Zdravstveni statistični letopis* (2012). Dostopno na: <http://img.ivz.si/janez/2326-7216.pdf> (12. 2. 2014).